

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Fučíka a soudkyň JUDr. Ireny Noskové a JUDr. Elišky Mrázkové v právní věci žalobce: **Jiří Č.**, bytem xxx, zast. JUDr. Vladimírem Boleslavem, advokátem, se sídlem Praha 5, Plzeňská 70, proti žalovanému: **K.P.EDWARDS, a.s.**, IČ: 25742035, se sídlem Praha 1, Rybná 14, zast. JUDr. Martinem Šebkem, advokátem, se sídlem Praha 2, Moravská 52, o zaplacení částky 10.000,- USD, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 25. května 2005, č.j. 21 C 151/2001 - 82, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 31. října 2005, č.j. 21 C 151/2001 – 100,

t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem jako rozsudkem mezitímním soud prvního stupně rozhodl, že základ žalobního nároku je opodstatněn. Zároveň v doplňujícím rozsudku stanovil, že o nákladech řízení bude rozhodnuto v konečném rozsudku.

Podle odůvodnění dospěl soud prvního stupně k závěru, že žaloba je co do základu důvodná, neboť smlouva o finančním poradenství uzavřená mezi žalobcem a žalovaným dne 17.6.1999, je absolutně neplatná podle § 39 o.z., když tento právní úkon odporuje zákonu. Důvodem neplatnosti je skutečnost, že žalovaný uzavřel s žalobcem smlouvu, jejímž předmětem bylo obchodování s devizovými prostředky,

aniž však měl od České národní banky povolení s těmito devizovými hodnotami obchodovat, tedy aniž by byl vybaven devizovou licenci. V této souvislosti odkázal soud prvého stupně na ust. § 3 odst. 1 a 9 a § 9 odst. 1 zák.č. 219/1995 Sb. Na základě neplatnosti uvedené smlouvy pak soud prvého stupně dovedl opodstatněnost uplatněného nároku co do jeho základu. Vzhledem k tomu, že žalovaný vznesl námitku započtení své pohledávky za žalobcem až do výše žalované pohledávky, tj. do výše 10.000,- USD, zabýval se soud prvého stupně touto námitkou a dovedl její nedůvodnost, neboť žalobce vznesl proti vzájemné pohledávce námitku promlčení, kterou shledal soud prvého stupně důvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný prostřednictvím svého právního zástupce včas odvolání, v němž uvedl, že soud prvého stupně zcela správně dovedl, že smlouva o finančním poradenství není neplatná pro neurčitost, případně nesrozumitelnost, jak tvrdil žalobce. Chybně však hodnotil otázku její neplatnosti z důvodu rozporu se zákonem. Žalovaný vyjádřil názor, že uvedená smlouva není neplatná ani z tohoto důvodu, a v souvislosti s tím odkázal na podrobné zdůvodnění této právní otázky, které bylo obsaženo v jeho vyjádření ze dne 20.1.2003. Dále také poukázal na obsah rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, jež bylo publikováno v odborném časopise Soudní judikatura č. 6/2003. Z uvedených důvodů navrhl, aby odvolací soud změnil napadený mezitímní rozsudek soudu prvého stupně tak, že žalobní nárok není co do základu opodstatněn, případně aby rozhodl konečným rozsudkem, že se žaloba jako celek zamítá.

Žalobce se k podanému odvolání prostřednictvím svého právního zástupce písemně vyjádřil a uvedl, že se zcela ztotožňuje se závěry, k nimž v dané věci dospěl soud prvého stupně. Sdělil, že je mu znám obsah rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, jenž byl zmíněn žalovaným, nicméně je toho názoru, že pro problematiku řešenou v tomto sporu, nemá uvedený rozsudek žádný význam. Rozhodnutí se totiž týká řešení zcela jiných skutkových okolností. Žalobce v daném případě neodůvodňuje svůj nárok tím, že žalovaný postrádal koncesi k obchodní činnosti, jež byla předmětem smlouvy, nýbrž tím, že v době podpisu smlouvy žalovaný nejen že nebyl oprávněn k provozování předmětné obchodní činnosti, ale neměl ani potřebné devizové povolení /devizovou licenci/, a to ani k provádění devizových obchodů obecně, ale ani k provedení jednotlivého obchodu. V tomto smyslu šlo z jeho strany nejen o jednání v rozporu se živnostenským zákonem, nýbrž především bylo jeho jednání v přímém rozporu s donucovacími ustanoveními devizového zákona. Dále žalobce vyjádřil přesvědčení, že smlouvou o finančním poradenství, k němuž však rovněž živnostenské oprávnění žalovaný neměl, se snažil pouze obejít podmínky stanovené devizovým zákonem. V průběhu řízení se totiž prokázalo, že žalovaný obchodoval na trhu FOREX sám, přes vlastní účet vedený u CMC, na němž soustřeďoval v rozporu s obecně závaznými podmínkami ČNB nejen prostředky své, nýbrž také prostředky svých klientů. Smlouva ze dne 17.6.1999 byla tedy soudem prvého stupně správně posouzena jako neplatná podle § 39 o.z., neboť byla v rozporu se zákonem, případně tento zákon obcházela. Z uvedeného důvodu navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Vzhledem k tomu, že žalovaný uplatňoval odvolací důvod podle ust. § 205 odst. 2 písm. g) o.s.ř., přezkoumal odvolací soud z podnětu jím podaného odvolání napadený mezitímní rozsudek soudu prvého stupně ve spojení s doplňujícím

rozsudkem, jakož i řízení, které jejich vydání předcházelo / ust. § 212, § 212a o.s.ř./, a poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Odvolací soud se v zásadě ztotožňuje se skutkovými i právními závěry, k nimž v dané věci dospěl soud prvního stupně při posuzování opodstatněnosti základu žalobního nároku. Stejně jako soud prvního stupně, je také odvolací soud toho názoru, že smlouva o finančním poradenství je dostatečně jasným, srozumitelným a určitým dvoustranným právním úkonem, při jehož uzavírání bylo oběma zúčastněným stranám zřejmé, co je obsahem vznikajícího smluvního vztahu. Proto nelze dovodit, že by smlouva měla být hodnocena jako neplatná pro svoji neurčitost a nejasnost, jak původně tvrdil žalobce. Odvolací soud se ovšem ztotožnil se soudem prvního stupně i v jeho hodnocení platnosti, resp. neplatnosti uvedené smlouvy podle § 39 o.z. Dle uvedeného ustanovení je neplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům. V daném případě je na základě skutečností prokázaných v řízení před soudem prvního stupně zřejmé, že smlouva o finančním poradenství pro obchodování na FOREXu, jež byla uzavřena mezi žalobcem a žalovaným dne 17.6.1999, svým obsahem, jakož i účelem odporovala zákonu, a to konkrétně zákonu č. 219/1995 Sb., devizovému zákonu. Podle § 9 odst. 1 citovaného zákona ve znění účinném ke dni uzavření uvedené smlouvy provádět obchody s devizovými hodnotami, provádět platební styk ve vztahu k zahraničí nebo poskytovat peněžní služby ve vztahu k zahraničí jako podnikání mohou pouze devizová místa v rozsahu stanoveném v povolení působit jako banka nebo v devizové licenci. Pokud zákon hovoří o obchodu s devizovými prostředky, pak je třeba pod tento pojem zahrnout poskytování služeb třetím osobám, jejichž předmětem je nákup a prodej devizových hodnot, zprostředkování nebo jiné obstarávání jejich nákupu a prodeje včetně přijímání a předávání pokynů k provedení a zajištění takových obchodů. Obchod s devizovými hodnotami je vysoce specifická činnost vyžadující u příslušného subjektu nezbytné odborné, technické a další předpoklady. Právě z těchto důvodů váže a vázal i v době uzavření předmětné smlouvy devizový zákon takový druh činnosti striktně na existenci devizové licence, resp. případně devizového povolení, pokud se jednalo o jednotlivý konkrétní obchod. Jestliže žalovaný uzavřel se žalobcem takovou smlouvu o finančním poradenství na devizovém trhu a v průběhu řízení bylo navíc prokázáno, že žalovaný uskutečňoval obchody na FOREXu prostřednictvím CMC svým jménem a na svůj účet, na němž shromažďoval i finanční prostředky žalobce i svých dalších klientů, a zároveň bylo učiněno nesporným, že žalovaný v době uzavření této smlouvy nebyl vybaven devizovou licencí, nezbyvá než učinit závěr o tom, že uvedená smlouva byla z hlediska svého obsahu a účelu uzavřena v rozporu se zákonem, konkrétně s ust. § 9 odst. 1 devizového zákona, a je proto absolutně neplatná podle § 39 o.z. Nezbytnosti devizové licence pro uvedenou činnost si byl nepochybně vědom i sám žalovaný, neboť, jak sám uvedl, o vydání devizové licence požádal a tato licence mu posléze byla vydána, ovšem až téměř po uplynutí jednoho roku od uzavření předmětné smlouvy. Za situace, kdy je smlouva zakládající smluvní vztah mezi účastníky absolutně neplatná, jsou účastníci podle § 457 o.z. povinni vrátit si vše, co si na základě této smlouvy vzájemně plnili, a to z důvodu vzniku bezdůvodného obohacení. Na základě uvedených skutečností je tedy zřejmé, že pokud se žalobce domáhá proti žalovanému vrácení plnění, jež mu poskytl na základě absolutně neplatného právního úkonu, je sama podstata jeho nároku odůvodněná.

Mezitímní rozsudek soudu prvního stupně, který tuto opodstatněnost nároku, co do jeho základu, konstatoval, je tedy správný a odvolací soud jej proto podle § 219 o.s.ř. potvrdil včetně výroku, jenž byl doplněn v rámci doplňujícího rozsudku a který se týkal následného rozhodnutí o nákladech řízení.

Na základě uvedeného mezitímního rozsudku je tedy vyřešena otázka podstaty uplatněného nároku, jenž byl shledán co do základu důvodným. V dalším řízení se bude soud prvního stupně zabývat již jen otázkou jeho výše. V této souvislosti považuje odvolací soud za vhodné poznamenat, že problematika vzájemného započtení pohledávek, jakož i problematika případného promlčení, nenáleží do fáze řízení, v níž byla řešena otázka opodstatněnosti pohledávky co do základu, neboť uvedené námitky nemohou nic změnit na tom, zda je nárok na vydání bezdůvodného obohacení co do základu opodstatněn, či nikoli. Řešení této problematiky spadá až do té fáze řízení, v níž je řešena otázka výše uplatněného nároku. Proto bude třeba, aby se soud prvního stupně znovu podrobně zabýval vznesenými námitkami právě v souvislosti s řešením problematiky výše žalobcem uplatněného nároku. V tomto kontextu považuje odvolací soud za důležité ještě uvést, že dosavadní závěr soudu prvního stupně o důvodnosti vznesené námitky promlčení je pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelný, když z obsahu odůvodnění napadeného mezitímního rozsudku nevyplývají konkrétní důvody, pro které byla námitka promlčení hodnocena soudem jako opodstatněná. Pro kvalifikované posouzení důvodnosti či nedůvodnosti obou vznesených námitek bude třeba se zabývat jak podstatou pohledávek určených k započtení, tak především zjišťováním okamžiku jejich vzniku a okamžiku, kdy se vzájemné pohledávky, pokud existovaly, setkaly. Právě doba střetu vzájemných dospělých pohledávek způsobilých k započtení je totiž podstatná pro správné posouzení námitky promlčení / § 580 o.z./.

O nákladech odvolacího řízení bude rozhodnuto spolu s ostatními náklady v rámci konečného rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** dovolání přípustné, ledaže na základě dovolání, podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu I. stupně, dospěje Nejvyšší soud ČR k závěru, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam.

V Praze dne 15. března 2006

JUDr. Vladimír F u č í k
předseda senátu